

1. Geçtiğimiz yaz yapılan arkeolojik kazılarda, Anadolu'nun iç kesimlerinde yer alan eski bir yerleşim alanında önemli bulgulara ulaşıldı. Kazı ekibi, yerin birkaç metre altında taş temelli yapılar, çömlek parçaları ve bronzdan yapılmış bazı araçlar buldu. Ekip başkanı, bulunan eşyaların yaklaşık dört bin yıl öncesine ait olduğunu belirtti. Bu buluntular, bölgedeki ilk tarım toplumlarına ait izler taşıyordu. Arkeologlar, özellikle çömleklerdeki işçilikten yola çıkarak o dönemde estetik anlayışın da gelişmiş olduğunu düşündü. Kazı alanı, koruma altına alınarak gelecek yıl çalışmalara yeniden başlanmak üzere kapatıldı.

Bu metinde geçen aşağıdaki kelimelerin anlamlarını metnin bağlamından hareketle yazınız.

• **Bulgu:**

• **Kazı:**

• **Koruma altına almak:**

2. Anı, bir kişinin geçmişte yaşadığı olayları, gözlemlerini ve duygularını samimi bir dille anlattığı yazı türüdür. Anılar genellikle birinci kişi ağzından yazılır ve anlatıcının başından geçen gerçek olaylara dayanır. Bu yazılar, okuyucunun farklı dönemleri tanımasına ve yazarın bakış açısından geçmişini görmesine olanak tanır. Anı yazmak, hem bireyin kendini ifade etmesi hem de kültürel mirasın aktarılması açısından önemlidir. Ünlü yazarların anılarını okuyarak onların yaşamlarına tanıklık etmek mümkündür.

Bu metinden fiilimsi türlerine birer örnek yazınız.

• **İsim-fiil:**

• **Sıfat-fiil:**

• **Zarf-fiil:**

3. Bir dilin zenginliği, sadece kelime sayısı ile değil deyim ve atasözleriyle de ölçülür. Deyimler, bir duyguyu ya da durumu kısa ve etkili bir şekilde anlatmak için kullanılır. Atasözleri ise uzun yıllar boyunca halkın gözlem ve deneyimlerinden süzülen öğütler içerir. Bu söz öbekleri, hem günlük konuşmada hem de edebî eserlerde sıkça yer alır. Örneğin, “saman altından su yürütmek” deyimini, bir kişinin gizlice bir iş çevirdiğini ifade eder. Bu tür söz kalıplarını doğru yerlerde kullanmak, anlatımı hem güçlendirir hem de etkileyici hâle getirir. Bugün birçok yazar, metinlerinde deyim ve atasözlerine yer vererek dili daha canlı kılmaktadır.

Aşağıdaki soruları bu metne göre cevaplayınız.

a. Metne göre deyim ve atasözlerinin dile katkısı nedir?

b. Metne göre “saman altından su yürütmek” deyimini ne anlama gelmektedir?

4. Dünya yüzeyinin yaklaşık %70'i sudan oluşur ve bu suyun büyük kısmı okyanuslarda bulunur. Okyanuslar, sadece deniz canlılarının yaşam alanı olmakla kalmaz aynı zamanda iklimi düzenleyerek dünyamızın yaşanabilir olmasını sağlar. Okyanus akıntıları, sıcaklığı ve besin maddelerini taşır; bu sayede kıtalar arasında sıcaklık dengesi kurulur. Ayrıca okyanuslar, atmosferdeki karbondioksitin bir kısmını emerek küresel ısınmayı yavaşlatmaya yardımcı olur. İnsanların okyanusları koruması, hem ekosistemin devamı hem de gezegenimizin sağlığı açısından büyük önem taşır. Ancak plastik atıklar ve kimyasal kirlilik gibi insan kaynaklı sorunlar, okyanusların dengesini tehdit etmektedir. Bilim insanları, okyanusların temizliği ve sürdürülebilir kullanımı için çeşitli projeler geliştirmektedir. Okyanusları korumak, gelecek nesillere sağlıklı bir dünya bırakmanın anahtarıdır.

Bu metinden hareketle cevapları ile birlikte iki soru yazınız.

a. Soru:

Cevap:

b. Soru:

Cevap:

5. Başarı, sadece şans veya doğuştan gelen yetenekle elde edilen bir şey değildir. Asıl başarı, kişinin hedeflerine ulaşmak için gösterdiği sürekli çaba, sabır ve kararlılıkla mümkündür. Hayatta herkes zaman zaman başarısızlıkla karşılaşabilir, önemli olan bu başarısızlıklardan ders çıkarıp pes etmeden yola devam etmektir. Zorluk ve engeller, insanı güçlendirir, olgunlaştırır; insana deneyim kazandırır. Başarıya ulaşan kişiler, çoğunlukla yılmadan çalışmayı bilen ve hatalarından ders alan insanlardır. Bu nedenle, emek vermek ve azim göstermek başarı yolunun vazgeçilmez parçalarıdır. En değerli ve kalıcı başarılar, sabır ve gayretle kazanılır.

Bu metinde verilmek istenen mesajı yazınız.

6. Ahmet ve arkadaşları, yaz tatilinde Karadeniz'in yüksek yaylalarından birine kamp yapmaya gitmişti. Ormanın içinden geçen patikada yürüyüş yaparken sırtlarında odun taşıyan yaşlı bir amca ile teyze gördüler. Yaşlılar ağır adımlarla ilerliyor, zaman zaman durup soluklanıyorlardı. Teyzenin sırtında sepet vardı ama tek koluyla taşımakta oldukça zorlanıyordu. Gençlerden biri dikkatle bakınca teyzenin diğer kolunun olmadığını fark etti. Bir an sessizlik oldu, göz göze geldiler. Ne yapacaklarına karar vermeden öylece baktılar önce.

Serim bölümü verilen bu metnin düğüm ve çözüm bölümlerini, hikâye unsurlarına göre uygun geçiş ve bağlantı ifadelerinden (oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak) en az üçünü kullanarak tamamlayınız.

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.	1
T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.	2
T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.	3
T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar.	4
T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.	5
T.8.4.3. Hikâye edici metin yazar.	6
T.8.4.15. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.	

PUANLAMA TABLOSU								
1	2	3		4		5	6	TOPLAM
		a	b	a	b			
15	15	10	10	10	10	10	20	100

ÇÖZÜMLER

1. TAM PUAN (15 PUAN)

• Bulgu:

Bağlamdaki anlamı:

Kazı sırasında ortaya çıkarılan ve geçmişe dair bilgi veren nesne veya iz. (5 puan)

• Kazı:

Bağlamdaki anlamı:

Yer altındaki tarihî kalıntıları ortaya çıkarmak için yapılan bilimsel çalışma. (5 puan)

• Koruma altına almak:

Bağlamdaki anlamı:

Zarar görmesini önlemek için bir yeri ya da nesneyi devlet ya da yetkili bir kurum tarafından güvenceye almak. (5 puan)

KISMİ PUAN (5+5+5)

Bağlamdaki anlamına yakın her cevaba 5 puan verilecektir.

SIFIR PUAN

Bağlamdaki anlamlara uymayan ya da boş bırakılan seçeneklere puan verilmeyecektir.

2. TAM PUAN (15 PUAN)

- **İsim Fiil:** Tanımasına, yazmak
- **Sıfat Fiil:** Yaşadığı, anlattığı
- **Zarf Fiil:** Okuyarak

KISMİ PUAN (5+5+5)

Her fiilimsi türüne ilişkin birer örnek sunulması gerekmektedir (isim fiil, sıfat fiil, zarf fiil). Sunulan her bir örnek 5 puan olarak değerlendirilecektir. Aynı fiilimsi türü için birden fazla örnek verilmesi, ek bir puanlandırma sağlamayacaktır.

SIFIR PUAN

Boş bırakılan ya da fiilimsi olmayan cevaplar ile yanlış türe yazılan fiilimsilere puan verilmeyecektir.

3. TAM PUAN (20 PUAN)

- a. Deyim ve atasözleri, dile anlam ve güç katarak anlatımı etkileyici ve canlı hâle getirir. Ayrıca bir duygu ya da durumu kısa ve etkili biçimde anlatmaya yardımcı olur. (10 puan)
- b. Bu deyim, bir kişinin gizlice bir iş çevirmesi, işini saklaması anlamına gelir. (10 puan)

KISMİ PUAN (10 +10)

- a. Deyim ya da atasözlerinin anlamına yakın cevap verenlere 10 puan verilecektir.
- b. Deyimin anlamını doğru ya da doğruya yakın cevaplayanlara 10 puan verilecektir.

SIFIR PUAN

Yanlış ya da boş seçeneklere puan verilmeyecektir.

4. TAM PUAN (20 PUAN)

- a. **Soru:** Okyanus akıntılarının kıtalar arasında sıcaklık dengesini sağlamada etkisi nedir? (5 puan)

Cevap: Okyanus akıntıları sıcaklığı ve besin maddelerini taşır. Bu sayede okyanuslar, kıtalar arasındaki sıcaklık dengesini sağlar. Ayrıca okyanuslar, atmosferdeki karbondioksitin bir kısmını emerek küresel ısınmayı yavaşlatmaya yardımcı olur. (5 puan)

- b. **Soru:** Okyanusların dengesini tehdit eden insan kaynaklı faktörler nelerdir? (5 puan)

Cevap: Okyanusların dengesini bozan insan kaynaklı faktörler, plastik atıklar ve kimyasal kirlilik gibi sorunlardır. (5 puan)

KISMİ PUAN (5+5+5+5)

- a. Sıcaklık dengesinden bahseden soruya 5 puan, cevabına 5 puan verilecektir.
- b. Okyanusların dengesini tehdit eden insan kaynaklı faktörlerden bahseden soruya 5 puan, cevabına 5 puan verilecektir.

SIFIR PUAN

Boş seçenek ya da konuyla alakasız cevaplara puan verilmeyecektir.

5. TAM PUAN (10 PUAN)

Başarı, sadece şans veya yetenekle değil sabır, azim ve sürekli çabayla elde edilir. Başarısızlıklardan ders çıkarmak ve pes etmemek önemlidir. Zorluklar kişiyi güçlendirir ve gerçek başarı, emek verilerek kazanılır.

KISMİ PUAN (5+5)

Ana fikri yazarken çabanın ve azmin başarıyı getirdiği fikrini veren yanıtlara tam puan verilecektir. Başarıdan bahseden ama emeği vurgulamayan cevaplara 5 puan verilecektir.

SIFIR PUAN

Boş seçenek ya da başarının emekle kazanıldığı fikrini vermeyen cevaplara puan verilmeyecektir.

6. TAM PUAN (20 PUAN)**Düğüm**

Gençlerden Mert, “Arkadaşlar, yardım etmesek olmaz. Kadıncağız tek koluyla taşıyor o yükü.” dedi. Diğerleri de başlarını sallayarak ona katıldılar. Koşarak yaşlıların yanına gittiler. Ahmet, hemen teyzenin sepetini sırtına aldı, Elif ise amcanın taşıdığı yükü paylaştı. Yaşlı çift önce biraz şaşırды ama sonra yüzlerinde minnet dolu bir gülümseme belirdi. Amca, “İnsanoğlu hâlâ iyiymiş demek ki.” diyerek başını salladı.

Çözüm

Gençler, odunları yaşlı çiftin evine kadar taşıdı. Yol boyunca amca ve teyze, onlara hem kendi hayat hikâyelerini anlattı hem de köydeki eski geleneklerden bahsetti. Eve vardıklarında gençlere ayran ve mısır ekmeği ikram ettiler. Ahmet ve arkadaşları, sadece doğada vakit geçireceklerini sanmışken bu küçük iyiliğin içlerini nasıl ısıttığını fark ettiler. O gün, yardımlaşmanın ve duyarlılığın en güzel örneğini yaşadılar. Bu olay, tatillerinin en unutulmaz anısı oldu.

KISMİ PUAN (3+10+5+2)

Başlık 3 puan

Olay örgüsünü kurabilme 10 puan

Ana fikri verebilme 5 puan

Yazım ve noktalama 2 puan

SIFIR PUAN

Boş bırakılan seçeneklere puan verilmeyecektir.